

MIKOLA GERGELY

A siker kulcsa a város fejlesztése

The key to success is city development

SZERZŐ:

MIKOLA GERGELY, polgármester, Encs Város Önkormányzata,
mikola.gergely@encs.hu

AUTHOR:

GERGELY MIKOLA, Mayor of Encs, mikola.gergely@encs.hu

Frissen végzett geográfusként, 24 évesen jelentkeztem 2019-ben a szülővárosom, Encs szolgálatára, ahol a kormánypárti, inkumbens jelölt ellen indultam el független polgármesterjelöltként. Szoros versenyben, 110 szavazatkülönbséggel választottak meg a szavazáson résztvevő polgárok. 2024-ben két kihívó ellenében már 1819² szavazatkülönbséggel, rekordszámú támogatás mellett bízták rám a következő öt évre is a járásközpontú városunk irányítását. Írásomban az elmúlt 5 év szakmai tapasztalatszerzését, a covid-járvány „pozitív” hatását, az önkormányzatiság és a városunk jövőjét, a belső motivációmat kívánom bemutatni.

A földrajz és a politika összekapcsolódási pontjait, egymásból épülő lehetőségeit idejekorán felismertem, így a geográfus tanulmányaimat tervezetten kezdtém meg, bízva abban, hogy a megszerzett tudásomat lokálpatriótaként az ország egyik leghátrányosabb térségében, a szülőföldemen, az abaúji mikrotérségben fogom tudni kamatoztatni.

Az első választás sikere után az elsődleges feladatom volt az önkormányzat és a lakosság közötti folyamatos, minőségi kapcsolattartás. Online és offline kérdőívekkel, szavazásokkal, napi szintű kommunikációval, közvetlen és folyamatos polgármesteri kapcsolattartás mellett sikerült kielégíteni a városlakók azon igényét, hogy valóban azt érezzék, nem ők vannak a döntéshozókért, hanem a választott tisztségviselőknek kell a polgárok érdekeit – meghatározott korlátok között – képviselni, teljesíteni. Véleményem szerint az a típusú kommunikáció,

amelyet 2019 óta folytatunk a városban, jelentősen javította a lakosok bizalmát az önkormányzat irányába, azonban ez nem elegendő az elégedettség növelésére és megtartására.

Az Möt.v. taglalja³ az önkormányzatok feladatait, azonban regnáló polgármesterként a legfontosabbnak tartom a településünk fejlesztését. Az állam által biztosított feladatalapú finanszírozás a legtöbb esetben a kötelező feladatok működésének biztosítására sem elegendő. Miközben egy járasközpontú város üzemeltetési feladatainak ellátása (közterület-fenntartás és tisztaság, zöldterület-kezelés, utak-hidak karbantartása) évente legalább 100 millió forintos költséget jelent, a mindenkori költségvetési törvényben ezekre a feladatokra a szolgálatom alatt minden évben körülbelül 20 millió forint finanszírozásra voltunk jogosultak. A 2019 előtti időszakban az állami feladatalapú finanszírozás és az önkormányzat adóbevételei közel teljes egészében a működés finanszírozására fordítódott, beleértve a kötelező és önként vállalt feladatokat is.

2020-ban bekövetkezett covid-válság jelentősen megváltoztatta az önkormányzat működését, azonban ezt nem taglalva, inkább a pozitív lehetőségeit kívánom elemezni. Az életvitelünk, működésünk megváltozásával, az általános polgármesteri kötelezettségek csökkenésével, mint például az eseményeken való folyamatos részvétel helyett az időmet és az energiámat a költségvetésünk és a működésünk felülvizsgálatára fordítottam. A motivációm, hogy a városunk működését a minőség megőrzése mellett költséghatékonyabbá tegyük, az ebből keletkező forrásokat pedig teljes egészében a város fejlesztésére tudjuk fordítani.

Ezen időszakban jelentős előrelépést tudtunk megtenni. Az intézményeink feladatalapú finanszírozása mellett csak kivételes esetekben gazdálkodhattak az önkormányzati adóbevételekből, illetve az állami feladatalapú finanszírozásból a költségvetési törvény „tágabb” értelmezése mellett működésen túl a fejlesztéseket is finanszírozni tudtuk.

Példaként, Major Éva képviselőtársammal kidolgoztuk, hogy a Magyarország 2022. évi központi költségvetéséről szóló 2021. évi XC törvény szerint, A települési önkormányzatok szociális és gyermekjóléti feladatainak egyéb támogatása jogcímen⁴ kapott „szociális normatíva” bizonyos keretek között, amennyiben az önkormányzat e feladatával összefüggő működést nem veszélyeztetjük, felhalmozási célú kiadások is elszámolhatóak. Mivel az elszámolási útmutatóban „Lakáshoz jutást segítő támogatások” jogcímen sok Önkormányzat biztosít anyagi támogatást, például „letelepedés”, vagy „első lakás vásárlása” céljára pár százezer forinttól milliós nagyságrendig, akkor értelmezésünk szerint ez természetben is megtörténhet, például „fecskelakások”, vagy szociális típusú lakások kialakításával. Ennek köszönhetően az Önkormányzatunk részben egyedülálló módon próbálja enyhíteni a fiatalok, illetve a szociálisan rászoruló ideiglenes lakhatáshoz jutását, így kezelve a térségünkben is tapasztalható lakhatási válságot. 2020–2024 között az önkormányzati lakhatás segítésére az állami finanszírozás és a saját adóbevételeink terhére több, mint 130 millió forint fejlesztési forrást tudtunk fordítani, amelyből létrehoztunk 8 darab, fiatalokat célzó fecskelakást, 26 lakás energetikai felújítását, több mint 20 lakás kazáncseréjét, illetve több, már meglévő, üresen álló és rossz állapotban lévő lakás felújítását, illetve településképi igényeket is figyelembe véve külső homlokzati fejlesztéseket. Az adóerőképeség növekedésével ez a támogatás megszűnt, de középtávon a jelenleg meglévő lakóingatlanok bérleti díjából közel 1 milliárd forintot kíván költeni a szegregátumokban, illetve szegregációval veszélyeztetett területen lévő ingatlanok megvásárlására, felújítására, amely után új igénylő, vagy eddigi használója bérelheti tovább a lakást.

Ezen minták mentén, az új költségvetési elveket követve 2020–2024 között több mint 1,4 milliárd forint fejlesztést és felhalmozási célú beruházást valósítottunk meg a saját költségvetésünk terhére,⁵ a városi feladatellátás minden területén, például konyhák és étkezők felújítása, a város úthálózatának közel 10%-a megújult, 9 új gépjármű állt szolgálatba az intézményi feladatellátásért, intézmények fejlesztése, új lakóövezet és infrastruktúra kialakítása, ipari park kialakítása.

Az Önkormányzat költségvetését megvizsgálva látható, hogy ebben az időszakban bezedett helyi adók közel 100%-át tudtuk fejlesztésre fordítani, amely a 2019 előtti időszakhoz képest teljes változást jelentett. Emellett ebben a ciklusban további 2,5 milliárd forint európai uniós támogatást sikerült elnyernünk, amellyel még hatékonyabban tudtuk a városunkat fejleszteni.

A célunk, hogy a lehető legtöbb forrást a város fejlesztésére költjük, hiszen a fejlődésből eredő többletbevételeink teremtik majd meg azt, hogy hosszú távon működőképes várost tudjunk üzemeltetni. Ennek a célnak a legmegfelelőbb eszköze a lakóövezeti- és ipari bővülés. Míg az előbbiben már elindult a fejlesztés, aminek köszönhetően családi házas övezetben a következő években közel 30 ház fog épülni, illetve külső befektető 144 lakásos lakóparkot épít, addig az ipari parknál a munka most kezdődik: az önkormányzat megvásárolt 32 hektár területet, amelyre uniós források igénybevételel a következő években is több, mint másfél milliárd forintot fordítunk annak érdekében, hogy az adóbevételeink növekedjenek és helyben találjanak megélhetést a városban és a térségünkben lakók.

Azonban ez a fejlődés egyben korlátozó tényező is. Míg 2020-hoz képest közel 200 millió forinttal nőtt az adóbevételeink, az országgyűlési és kormányzati döntéseknek köszönhetően mégsem rendelkezhetünk ezekkel a forrásokkal a város fejlesztésére. A szolidaritási hozzájárulási adó 2024-ben meghaladta a 40 millió forintot, illetve az írásomban már említett szociális normatíva, amelynek mértéke 130 millió forintra tehető, a gazdasági növekedésünk miatt elvételre került. Emellett egyéb feladatalapú finanszírozások, mint a szűnidei étkeztetés és a bölcsődék finanszírozása is jelentősen csökkent. Tehát a város ütemes fejlődése egyben korlátozó tényező is, a gazdasági egyenletünk leegyszerűsítve a normatíva elvonás és szolidaritási hozzájárulás befizetésével összességében 10-20 millió forintos többletet eredményez.

Amennyiben hátrányos helyzetű térségekben, mint az Encsi járás a szolidaritási hozzájárulás mértéke csökkenne, illetve az egyéb állami normatívák nem kerülnének elvonásra, akkor ezek a leszakadó térségek több esélyt kapnának a felzárkózásra és a minőségi életkörülmények biztosítására. Az új ciklusra a motivációm a városunk fejlesztésén túl egy olyan területfejlesztési koncepció igénylése a döntéshozóktól, amely ezeket az „anomáliákat” kezeli, s valóban érdekeltté is teszi a hátrányos helyzetű térségeket, önkormányzatokat az előre lépésre.

JEGYZETEK

- 1 2019. évi helyi önkormányzati választások eredményei. Elérhető: <https://www.valasztas.hu/helyi-onkormanyzati-valasztasok-2019>
- 2 2024. évi helyi önkormányzati választások eredményei. Elérhető: <https://vtr.valasztas.hu/onk2024/valasztopolgaroknak/varmegyek-telepulesek/varmegyek/05/telepulesek/078>
- 3 Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13.§ (1) bekezdése.
- 4 Magyarország 2022. évi központi költségvetéséről szóló 2021. évi XC. törvény 2. melléklet 22. pontja.
- 5 Encsi hírek – 2024. I. különszám. Elérhető: <https://www.encs.hu/?module=news&action=getfile&fid=282163>